

studierii comportării ADN-ului în procesul păstrării îndelungate a materialului biologic. Temperaturile scăzute pot provoca modificări chiar și a componentelor nucleare, dar într-o măsură mai mică decât a celor citoplasmatice. De aceea problema posibilelor schimbări în genomul crioconservat capătă o semnificație deosebită. Prin urmare, la crioconservarea materialului seminal al reproducătorilor selectați după parametrii genetici și reproductivi sunt necesare cercetări sistematice și complexe nu numai a stării fiziologice (mobilitatea), dar și a altor parametri esențiali importanți ai gameților. Astfel de cercetări permit de a aprecia obiectiv gradul de influență a temperaturilor scăzute și a diferitor componenți ai mediilor protectoare asupra integrității structurale și funcționale a celulelor reproductive și, de asemenea, perspectiva păstrării îndelungate a genomului animalelor.

Astfel biotehnologiile reproducerii, la care se referă însămânțarea artificială, transplantarea embrionilor, stimularea și sincronizarea, superovularea, transgeneza, selectarea spermatozoizilor, clonarea, obținerea animalelor himere etc, deschid posibilități enorme în domeniul ameliorării animalelor, atât din punct de vedere de sporire a eficacității selecției de prăsilă, precum și de sporire a capacităților reproductive ale organismului.

ASPECTE PSIHOSOCIALE ALE DIABETULUI ZAHARAT DE TIP 1 LA COPII

Vitalina Ojovan^{1,2}, doctorand; medic endocrinolog

¹Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, Chișinău, R.Moldova

²Clinica Universitară de Asistență Medicală Primară, Chișinău
vitalina.ojovan@rambler.ru

PSYCHOSOCIAL ASPECTS OF TYPE 1 DIABETES IN CHILDREN

Type 1 diabetes is one of the chronic diseases that mainly occurs in children and adolescents. Since there are no drugs with a wider spectrum of use for this disease the only drug remains to be insulin (present in various pharmaceutical forms depending on the need for administration). At the same time, researchers are looking to develop, diversify the treatment for minors and young people with diabetes. Many hopes relate to the application of

psychosocial factors in the therapeutic conduct of diabetes cases. Along with other ways of rehabilitation the psychological component is essential.

Diabetul zaharat tip 1 este una din cele mai grave boli cronice, fiind necesar tratamentul cu insulină pe tot parcursul vieții. Semnificația socio-economică ridicată a acestei boli determină importanța studierii diabetului nu numai din punct de vedere medical, ci și psihosocial. Până în prezent aspectul medical al acestui tip de diabet a fost studiat în detalii: etiologia, patogeneza, criteriile de diagnostic și tratament. Aspectul psihologic nu a fost suficient studiat, cu toate acestea, sa acordat atenție diverselor fenomene psihologice, printre care caracteristicile personalității unui pacient cu diabet, reacția la diagnostic, atitudinea față de boală, frica față de apariția sau agravarea complicațiilor determinate de boală, necesitatea schimbării modului de viață, monitorizarea permanentă a glicemiilor, probleme în comunicarea cu oamenii din jur, strategii de depășire a situațiilor stresante și depresive, calitatea vieții.

Diabetul zaharat de tip 1 la copii reprezintă o problemă medico-socială importantă în legătură cu creșterea progresivă anuală a prevalenței ei și nivelul înalt de invalidizare precoce. Este cunoscut faptul că factorii psihosociali joacă un rol deosebit în apariția și evoluția diabetului zaharat la copii. Pentru ei această maladie reprezintă un fenomen complex, care se răsfrânge asupra întregii sale vieți. Probleme de ordin psihologic pot apărea la diferite etape de evoluție a diabetului zaharat și în special după stabilirea diagnozei. Debutul unei boli cronice confruntă copiii cu o situație care este extrem de stresantă în diferite moduri. Mai mult, diagnosticul și gestionarea bolii prezintă factori de stres majori pe termen lung și pentru părinți.

Factorul psihologic reprezintă o verigă importantă în ajutorul copiilor cu diabet zaharat tip 1 care sunt în dependență zilnică de administrarea insulinei și care au nevoie de automonitorizarea constantă a parametrilor biologici. Pentru un copil cu diabet zaharat de tip 1, scopul tratamentului constă în reducerea riscului de a dezvolta complicațiile pe termen lung, cauzate de nivelul ridicat al glicemiei, evitând hipoglicemia și asigurând creșterea și dezvoltarea normală atât din punct de vedere fizic, cât și din punct de vedere emoțional. Managementul diabetului în fiecare zi poate fi copleșitor, mai ales pentru copii. A trăi cu diabet poate fi extrem de solicitant atât pentru organism, cât și din punct de vedere psihosocial, întrucât diabetul adaugă un stres adițional vieții pacientului. Copiii cu diabet au

mare nevoie de înțelegere și de confort psihic, în condițiile în care își trăiesc copilăria printre diete, injecții cu insulină și monitorizări de glicemii.

Adolescența reprezintă deseori pentru o persoană cu diabet zaharat tip 1 o perioadă dificilă a vieții când, pe de o parte, sunt prezente dificultăți psihoemoționale, comportamentale, fiziologice, probleme în micromediul social, și toate acestea sunt amplificate de maladia cronică de diabet. Anume în acest timp sunt necesare acțiuni complexe de reabilitare, redresare a stării de sănătate și a calității vieții. Totodată, începând cu vârsta de 12 ani minorii pot fi mai facil școlarizați, informați și consiliați, de aceea e necesar de aplicat asistența psihosocială corespunzătoare.

Crearea unei abordări integrate a diabetului zaharat, care să țină cont alături de aspecte biomedicale și de cele psihosociale ale bolii, este una din cele mai actuale probleme în endocrinologie. Cu toate acestea, există încă provocări în recunoașterea și gestionarea dimensiunilor psihologice și sociale ale bolilor cronice precum e diabetul. În acest context este necesară studierea aspectelor psihosociale ale diabetului zaharat tip 1 la copii și impactul acestora asupra calității vieții pentru eficientizarea metodelor actuale de tratament și reabilitare.

ВЛИЯНИЕ КАЛЬЦИЯ НА ЯИЧНУЮ ПРОДУКТИВНОСТЬ ПРОМЫШЛЕННОГО ПТИЦЕВОДСТВА

Igor Petcu, dr., conf. univ., șef laborator

Ion Balan, dr. hab., conf. univ., cerc. științ. coordonator

Boris Demcenco, cercet. științ.

Feodora Roșca, cercet. științ.

Ana Gramovici, cercet. științ.

Institutul Științifico-Practic de Biotehnologii în Zootehnie și Medicină
Veterinară, s. Maximovca, r-l Anenii Noi, R. Moldova
petcuigorr@gmail.com

INFLUENCE OF CALCIUM ON EGG PRODUCTIVITY OF INDUSTRIAL POULTRY FARMING

Modern poultry farming is the earliest and most dynamically developing branch of the agro-industrial complex, characterized by high egg productivity and the lowest cost per unit of production, which occupies a